

Heijplaat energieneutraal

Proeftuinen Intelligente Netten – Resultaten september 2015

Innovatieprogramma in opdracht van het ministerie van Economische Zaken

- Decentraal elektriciteitsnet op gelijkspanning
- Elektrisch vervoer en decentraal energie opwekken
- **Heijplaat energieneutraal**
- Modulair intelligent net voor bedrijventerreinen
- Intelligent netwerk en energietransitie in Zeewolde
- ProSECco onderzoekt vier gebruikersgroepen
- Intelligent net in duurzaam Lochem
- Intelligent warmtenet campus TU Delft
- Jouw Energie Moment
- Couperus Smart Grid
- Cloud Power Texel
- PowerMatching City II

Doel

- Een energieneutrale wijk in 2020, door de inzet van wind- en zonne-energie, energiezuinige renovaties en nieuwbouw, en door bewonersparticipatie via een 'slimwonenpakket'.

Vraagstukken

- Hoe bereiken we energieneutraliteit met slimwonen-pakketten, renovatie, nieuwbouw en lokale opwek van windenergie en klein- en grootschalige zonne-energieopwek?
- Wat zijn de effecten van feedback- en sturingssystemen?
- Wat zijn de effecten van renovatie en welke pakketten zijn voor de bewoners interessant?
- Wat verwachten toekomstige bewoners van energieneutrale nieuwbouw en wat kan als standaard dienen?
- In welke constructie kan je de lokale opwek van wind- en zonne-energie het best koppelen aan de wijk en beschikbaar maken voor de bewoners?
- Wat is – op basis van de uitkomsten – een passende oplossing voor het net?

Looptijd

- 3 jaar, vanaf januari 2012.

Projectpartners

- Eneco, Stedin, Woonbron, Wereld Natuur Fonds, Ecofys.

Het Rotterdamse havendorp Heijplaat wil in 2020 volledig energieneutraal zijn. Door toepassing van lokaal opgewekte zonne- en windenergie, renovatie en nieuwbouw van woningen en de inzet van intelligente netten. De projectpartijen onderzochten hoe ze bewoners tot energiemaatregelen kunnen stimuleren. De proeftuin laat zien dat het bovenal belangrijk is om rekening te houden met de prioriteiten en omstandigheden van bewoners.

Opbrengsten

Het Rotterdamse dorp Heijplaat met totaal zo'n 500 huishoudens ligt verstopt tussen havens en stapels containers. Drie jaar lang was het een proeftuin om kansen en knelpunten op weg naar energieneutraliteit in 2020 te onderzoeken. De roerige tijden die het dorp doormaakt, hebben de resultaten van de proeftuin sterk beïnvloed, vertelt projectleider Judith van Hooff van Eneco. "Er is veel ongerustheid onder bewoners. Vooral door het achterblijven van nieuwbouw, renovaties van woningen en sociale voorzieningen die onder druk staan. Logisch dat duurzaamheid dan minder prioriteit krijgt." Partner Woonbron moest de geplande energieneutrale nieuwbouw uitstellen vanwege een beleidswijziging. Het is de bedoeling dat de woningen er alsnog komen. Wel is al een aantal woningen gerenoveerd en hebben verschillende bewoners zonnepanelen. Van Hooff: "Er is nog te weinig lokale opwek van energie om vraag en aanbod te kunnen sturen. Dat spel hebben we dus niet kunnen spelen. Wel hebben we een nieuwe propositie ontwikkeld voor woningcorporaties. Woonbron investeert in de

>> *Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

zonnepanelen en Eneco staat twintig jaar garant voor de opbrengst. Dat concept is schaalbaar en rollen we breed uit.”

Leerpunten

De proeftuin introduceerde bij 180 huishoudens een slimwonenpakket met Eneco's slimme thermostaat TOON, kortingsacties en een donatie van 50 euro aan een lokaal doel naar keuze. Van Hooff: “Die financiële trigger werkte goed, maar dit kun je niet blijven doen bij alle duurzame maatregelen die je wilt realiseren. Uiteindelijk is het belangrijk dat bewoners persoonlijk gemotiveerd raken voor duurzaamheid.” Om die ontwikkeling een handje te helpen gebruikte de proeftuin een koploperstrategie: vier woningen zijn vroeger gerenoveerd met HR++ glas en isolatie, wat het energielabel verbeterde van E naar C. Met zonnepanelen wordt het zelfs B. Van Hooff: “Het idee was dat deze ‘koplopers’ hun burens zouden aansteken om duurzame maatregelen te treffen. Het effect was inderdaad positief, maar van korte duur. Mede doordat de behoefte aan het realiseren van sociale voorzieningen en nieuwbouw groter was. Daarvan hebben we geleerd dat een standaard aanpak niet werkt: je moet inspelen op de specifieke wijk, behoeften en ontwikkelingen.” En die waren er volop, met de aanleg van een verbindingsweg, bouw van een loods, grootschalige renovaties, sloop en uitgestelde nieuwbouw. “Dat slokt alle aandacht op, waardoor duurzaamheid op de tweede, derde of vierde plaats komt”, zegt van Hooff. “Daarnaast zijn partijen soms te individueel aan de slag gegaan; doe het samen.”

Toekomstplannen

Op dit moment zijn de projectpartners en bewoners met elkaar in gesprek over de vervolgvacatures op Heijplaat. Primaire behoeftes krijgen voorrang: het afmaken van de sociale voorzieningen en het realiseren van nieuwbouw en renovaties. Van Hooff: “Daarna zal de wijk meer openstaan voor duurzame oplossingen. Voor een energieneutrale wijk is in eerste plaats stabiliteit nodig.” Parallel blijft Eneco in gesprek met de gemeente en omliggende woonwijken over het realiseren van een lokale windmolen op het Beneluxplein, die 67 procent van de energiebehoefte moet gaan opwekken. Van Hooff: “We hebben met de gemeente en alle partners een convenant getekend om ons ook na de proeftuinperiode hiervoor in te zetten. Voor overige acties wachten we concrete bewonersinitiatieven af. Om een wijk volledig te kunnen verduurzamen heb je intrinsiek gemotiveerde bewoners nodig. We bedenken graag samen met hen hoe we Heijplaat tot een duurzaam succes kunnen maken.”

Meer informatie

Meer weten over de ontwikkelingen en aanpak van Heijplaat? Neem contact op met Judith van Hooff van Eneco:
judith.vanhooff@eneco.com.

Proeftuinen Intelligente Netten: innoveren met energie

De introductie van intelligente netten in Nederland versnellen, dat is het doel van het Innovatieprogramma Intelligente Netten (IPIN). Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) voerde het programma uit in opdracht van het ministerie van Economische Zaken. De afgelopen jaren deden twaalf proeftuinen leerervaringen op met nieuwe technologieën, partnerschappen en aanpakken. De proeftuinperiode zit erop, maar de meeste projecten gaan door. Via RVO.nl delen ze nu hun ervaringen over onder andere de vijf thema's die spelen rond intelligente netten: wet- en regelgeving, gebruikersonderzoek- en benadering, visie, standaardisatie en nieuwe producten en diensten. Zo werken we vanuit experiment naar grootschalige uitrol.

Meer informatie: www.rvo.nl/intelligentenetten

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Croeselaan 15 | 3521 BJ Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T +31 (0) 88 042 42 42
F +31 (0) 88 602 90 23
E ipin@rvo.nl

www.rvo.nl/intelligentenetten

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | september 2015

Publicatienummer: RVO-076-1501/FS-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.